

POSLOVNO – KOMERCIALNA ŠOLA CELJE

VLOGA RAČUNOVODSTVA V PODJETJU

RAZISKOVALNA NALOGA

Mentorica:
mag. Metka Bombek

Avtorici:
Elizabeta Bernat 2. c PTI
Vesna Brkič 2. c PTI

Celje, marec 2006

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujema mentorici mag. Metki Bombek za trud, pomoč, nasvete ter dragocene predloge pri pripravi in izdelavi raziskovalne naloge. Prav tako se iskreno zahvaljujema vsem drugim, ki so nama kakorkoli pomagali pri vsebinski in tehnični ureditvi najine raziskovalne naloge.

KAZALO

<u>POVZETEK</u>	5
<u>1 UVOD</u>	7
<u>1.1 Računovodstvo</u>	7
<u>1.2 Računovodstvo kot splet informacijskih funkcij</u>	8
<u>1.3 Opredelitev problema in opis raziskovalnega področja</u>	9
<u>1.4 Nameni in cilji raziskave</u>	10
<u>1.5 Opredelitev hipotez</u>	11
<u>1.6 Uporabljene raziskovalne metode</u>	12
<u>1.7 Omejitve pri izvedbi raziskave</u>	13
<u>2 TEORETIČNI DEL</u>	14
<u>2.1 Pojmovanje podjetništva</u>	14
<u>2.2 Razvid poslovanja</u>	15
<u>2.3 Razmejitve med finančnim in stroškovnim računovodstvom</u>	17
<u>2.4 Poslovodno računovodstvo</u>	20
<u>2.5 Računovodski nadzor</u>	21
<u>2.6 Knjigovodstvo</u>	22
<u>2.6.1 sestavine knjigovodstva so:</u>	22
<u>2.7 Opredelitev računovodskega analiziranja</u>	24
<u>2.8 Računovodsko predračunavanje ali načrtovanje</u>	26
<u>2.9 Sredstva in obveznosti do virov sredstev</u>	27
<u>2.9.1 Premoženje podjetja</u>	27
<u>2.9.2 Pojem in vrste sredstev</u>	29
<u>2.9.2.1 Denarna sredstva</u>	29
<u>2.9.2.2 Obračunska sredstva</u>	29
<u>2.9.2.3 Opredmetena sredstva</u>	29
<u>2.9.2.4 Neopredmetena sredstva</u>	29
<u>2.9.2.5 Stalna sredstva</u>	30
<u>2.10 Bilanca stanja</u>	31

<u>2.10.1 Oblike bilance</u>	31
<u>2.10.2 Sestavljena bilanca stanja</u>	32
<u>2.10.3 Bilančna načela</u>	32
<u>2.10.4 Vrste bilanc stanja</u>	33
<u>3 EMPIRIČNI DEL</u>	34
<u>3.1 Raziskava izrednih študentov</u>	34
<u>4 OVREDNOTENJE HIPOTEZ</u>	53
<u>5 ZAKLJUČEK</u>	54
<u>6 LITERATURA IN VIRI</u>	55
<u>7 PRILOGE – ANKETNI VPRAŠALNIK</u>	56

POVZETEK

DESKRIPTORJI: računovodsko načrtovanje, analiziranje, nadzor, knjigovodstvo z računovodskimi obračuni, podjetništvo, računovodstvo v podjetju, sredstva, bilance, natančnost, previdnost, uvidevnost pri delu.

Najina raziskovalna naloga je v grobem sestavljena iz dveh delov:

Teoretični del v katerem sva predstavili:

- pojmovanje podjetništva
- razvid poslovanja
- razmejitve med finančnim in stroškovnim računovodstvom
- poslovodno računovodstvo
- računovodski nadzor
- knjigovodstvo
- računovodska analiza
- računovodsko predračunavanje in načrtovanje
- sredstva in obveznosti do virov sredstev
- bilanca stanja

ter empirični del

v katerem sva s pomočjo anketnega vprašalnika grafično prikazali kakšno je znanje oz. mnenje o pomembnosti računovodstva v podjetju izrednih študentov Višje poslovno-komercialne šole.

S pomočjo anketnega vprašalnika sva prav tako ovrednotili hipoteze, katere je raziskava v večini potrdila.

1 UVOD

1.1 Računovodstvo

Računovodstvo je dejavnost, ki se ukvarja z računovodskim (vrednostnim) spremljanjem, presojanjem in prikazovanjem poslovanja. Je del informacijskega podsistema v organizaciji, kot poslovnem sistemu.

Razvijati se je začelo skupaj z razvojem družbe in civilizacije, saj najdemo različne zapise o poslovni dejavnosti pri starih Indijcih in Babiloncih že več kot 3.000 let pred našim štetjem. Kupoprodajne dogodke, izplačilne dolgove so zapisovali tudi stari Grki, Rimljani in Egipčani. Z nastankom trgovine v srednjem veku so se zapisi spremenili in nastalo je dvostavno knjigovodstvo. Iz njega se je kasneje razvilo moderno računovodstvo. Industrijska revolucija v Evropi (18. in 19. stoletje) je od knjigovodstva zahtevala stroškovno evidenco in mu dala velik pomen pri odločanju v organizaciji. Tržno gospodarstvo 20. stoletja pa zahteva od računovodstva poleg informacij o stanju in spremembah premoženjskega stanja v preteklosti (kar je bilo doseženo) še informacije o prihodnosti (pričakovanja), kakor tudi analiziranje obojega. Zaradi potrebe po točnih in zanesljivih računovodskih informacijah so se razvile različne vrste računovodskega nadziranja.

Torej računovodstvo danes sestavljajo:

- računovodsko predračunavanje ali načrtovanje in
 - knjigovodstvo z računovodskimi obračuni,
- ki računovodsko spremljata poslovanje organizacije;
- računovodsko nadziranje in
 - računovodsko analiziranje,
- ki računovodsko presojata poslovanje organizacije.

Računovodstvo je metodološka veda, saj se ukvarja s preučevanjem metod za vrednostno spremljanje, proučevanje in prikazovanje poslovnega procesa.

1.2 Računovodstvo kot splet informacijskih funkcij

Sodobno izgrajeno računovodstvo predstavlja osrednji del poslovno informacijskega sistema podjetju. Računovodske informacije, ki iz njega izhajajo, so pomembna osnova za določanje v procesu planiranja in kontrole. Z računovodskim načrtovanjem, računovodsko analizo, in nadzorom pa tudi iz tega izhajajočim informiranjem, presega sodobno računovodstvo razsežnosti konvencionalnega, predvsem knjigovodsko usmerjenega računovodstva. Kodeks računovodskih načel govori o računovodstvu kot o temeljni informacijski dejavnosti v poslovni celoti, ki obsega sistemsko celoto računovodskega informiranja na podlagi knjigovodstva, računovodskega načrtovanja, računovodskega nadziranja in računovodskega analiziranja sredstev, obveznosti do virov sredstev, prihodkov in odhodkov ter iz njih izvedenih ekonomskih kategorij.

1.3 Opredelitev problema in opis raziskovalnega področja

Računovodstvo je v podjetju servisna dejavnost. Od njega se zahteva, da tistim, ki si prizadevajo za uspešnost podjetja, pomaga po eni strani spremljati poslovne odločitve in na drugi ugotoviti, kakšno je finančno stanje podjetja. Zato je računovodstvo opredeljeno kot jezik, s katerim prenašamo ekonomske informacije tistim, ki se zanje zanimajo. To so ravnateljstvo podjetja, delničarji, zaposleni, kreditorji in država. Računovodstvo mora ob najmanjših mogočih stroških zagotoviti učinkovite informacije, ki jih potrebujejo različni uporabniki. Koristi informacij naj bodo večje od stroškov za njihovo zbiranje. To je tudi eden izmed razlogov, da se mora računovodstvo osredotočiti na ustrezne informacije, torej na tiste ki so za uporabnike koristne. Kot koristne so označene le računovodske informacije, ki olajšajo poslovne odločitve.

1.4 Nameni in cilji raziskave

V grobem bo raziskovalna naloga razdeljena na tri dele.

V prvem in drugem delu raziskovalne naloge želiva pokazati, da podjetje brez računovodstva namreč ne more delovati. Saj poznamo več vrst računovodstev, največkrat ga delimo na:

- **finančno računovodstvo**, ki spremlja in proučuje poslovanje organizacije v razmerju do drugih,
- **stroškovno računovodstvo**, ki podrobneje spremlja in proučuje prvine in stroške organizacije v okviru njenih organizacijskih enot, iz obeh pa izhaja še
- **poslovodno računovodstvo**, ki je usmerjeno k informacijam za poslovno odločanje.

Potem so tukaj še, že zgoraj omenjene sestavine računovodstva: računovodsko načrtovanje, računovodski nadzor, računovodska analiza in knjigovodstvo z računovodskimi obračuni, kot temeljna sestavina računovodstva.

V tem delu naloge želiva namreč pokazati, da najina trditev, da brez računovodstva podjetje ne more delovati, oz. upava trditi, da sploh ne more obstajati, drži.

Avtor neke knjige je zapisal:

Znanje računovodstva je pomembna prednost pri vseh poklicih, pa tudi doma je zelo dobro o njem kaj vedeti. Tisti, ki obvladajo vsebine, tehnike in metode dela v računovodstvu, obvladajo tudi jezik poslovanja. Spoštovanje sistematičnosti, strokovnosti in računovodskega obnašanja nas vodi tudi v osebno urejenost.

Zato želiva v tretjem delu raziskati in s tem prikazati kolikšen odstotek ljudi, glede na število anketiranih, pozna osnove računovodstva ali se jim računovodstvo zdi pomembno za podjetje, pa tudi za osebno urejenost, se pravi, kako je pomembno osnovno znanje računovodstva.

1.5 Opredelitev hipotez

H1: Meniva da je vloga računovodstva predvsem informacijska

H2: Meniva, da računovodstvo predstavlja pomemben del informacijskega podsistema

H3: Meniva, da je računovodstvo temelj delovanja podjetja

H4: Meniva, da je knjigovodstvo temeljna sestavina računovodstva.

H5: Predpostavljava, da je osnovno znanje računovodstva pomembno za osebno urejenost vsakega posameznika

H6: Predpostavljava, da delo v računovodski službi temelji na natančnosti in previdnosti

H7: Meniva, da zaradi malomarnosti in neprevidnosti lahko pride do napak, ki lahko prikažejo nerealno stanje podjetja

H8: Predpostavljava, da so vse štiri naloge računovodstva enakovredno pomembne, za uspešno delovanje podjetja

1.6 Uporabljene raziskovalne metode

V najini raziskovalni nalogi sva uporabili tako primarne kot sekundarne metode raziskovanja. Kot primarno metodo raziskovanja sva uporabili anketni vprašalnik.

Anketo sva izvedli med izrednimi študenti Poslovno komercialne šole Celje, višje strokovne šole.

Pri sekundarni metodi raziskovanja pa sva izbrali in analizirali podatke iz različnih pisnih virov, ki so navedeni v literaturi.

1.7 Omejitve pri izvedbi raziskave

Meniva, da naju pri raziskavi ne bodo omejevale posebne težave, kar se tiče teoretičnega dela je ogromno literature, tako da ne predvidevava težav v tem delu.

Omejitve pri izvedbi raziskave pa lahko nastanejo v praktičnem delu, zaradi npr. nepopolno izpoljenih anketnih vprašalnikov ali neznanja anketirancev o problemu.

Da ne bi prišlo do napačnih informacij, bova anketni vprašalnik poskusili sestaviti na čim lažji, oz. razumljiv način.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Pojmovanje podjetništva

V gospodarskih okoljih, v katerih je bil dosežen največji gospodarski in družbeni napredek je poslovanje podjetij povsem avtonomno. To se kaže v samostojno izbiri gospodarskih dejavnosti in poslovnih oblik ter v tveganju in prevzemanju poslovne odgovornosti za poslovne dejavnosti. Vsakdo, ki si izbere poslovno dejavnost, se zaveda, da bo lahko dosegel vedno večje koristi le, če bo obvladoval tveganja. Ta so odvisna od priložnosti in nevarnosti v okolju ter prednosti in slabosti samega podjetja. Obvladovanje tveganj zahteva nenehno usmerjanje in uravnavanje vseh poslovnih opravil, sicer ne bo pričakovanih koristi. Seveda pa jih ne prevzema samo podjetje, kot neka imaginarna ustanova, temveč vsi tisti, ki sodelujejo v poslovnem procesu, torej lastniki, poslovodje, upniki, zaposleni in država.

Lastniki podjetij tvegajo svoje denarne prihranke, dobro ime oziroma ugled in svoj ekonomski položaj nasploh. Zavedajo pa se, da lahko ekonomsko napredujejo, torej pridobijo dodatno premoženje in ugled. Pravimo, da obogatijo, ker so poslovno sposobni oziroma podjetni.

Podjetja ali druge poslovne osebe (v nadaljevanju bova govorili samo o podjetjih), ki jih ustanovljajo in upravljajo lastniki, lahko vodijo lastniki sami ali pa si priskrbijo strokovno pomoč, ki se imenuje **poslovodstvo**. Ta prevzame vodstvene naloge in usmerja ter uravnava poslovanje v skladu s poslovno politiko lastnikov podjetja. Ti mu zaupajo vodenje v pričakovanju, da bo njegovo delo dovolj zanesljivo, učinkovito in uspešno.

Tvegajo tudi drugi, ki želijo z delom ali s poslovnimi transakcijami ustvariti koristi. V mislih imamo zaposlene v podjetju in upnike v okolju, **zaposleni** se vključujejo v poslovni proces in zaupajo lastnikom in poslovodjem, da bodo učinkovito in uspešno usmerjali podjetje. Zato so pripravljene izrabiti vse svoje delovne sposobnosti, od tega pa pričakujejo koristi v obliki redne plače in drugih prejemkov.

Kot sva že omenili poslovno tvegajo tudi **upniki**, ki imajo s podjetjem sklenjene denarne in blagovne posle. Številni mu zaupajo denar v pričakovanju, da mu ga bo vrnilo z dogovorjenim donosom vred. Največkrat so ta donos zaračunane realne obresti in nadomestila za razvrednotena posojena sredstva. Upniki tvegajo, saj lahko izgubijo posojena sredstva, če bo podjetje zabredlo v krizo.

V poslovnem življenju je pač tako, da nihče ne more z gotovostjo računati na uspeh, marveč se mora zavedati, da vodi pot k uspehu mimo neštetihi čeri, ki lahko kaj hitro povzročijo neuspeh. Ta izvira iz same poslovne osebe, saj je to nenaravna tvorba; torej podjetje je umetni poslovni sistem, ki ga je ustanovil človek.

2.2 Razvid poslovanja

Pametni pišejo, pravijo. In ker se tega organizacije, zavodi in zasebniki zavedajo, spremljajo in zapisujejo potek svojega poslovanja in opravila svoje dejavnosti. Govorimo o evidentiranju poslovanja ali razvidu poslovanja.

Nenehno spremljanje poslovanja organizacije omogoča razvid o poslovanju ali evidenca o poslovanju. Ta zbira, ureja, obdeluje, prikazuje in shranjuje podatke o posameznih dogodkih, ki nastajajo v poslovanju organizacij. Za zbiranje, oblikovanje podatkov in iz njih pridobljenih informacij potrebujejo organizacije – poslovni sistem – svoj informacijski podsistem.

Razvid poslovanja se začne z zbiranjem podatkov. To zajema zapisovanje podatkov v posebne listine. Te nato uredijo, se pravi, da jih vsebinsko razporedijo in označijo. Urejene podatke nato obdelajo, pri čemer nastajajo novi podatki, ki prilagojeni potrebam uporabnikov. Imenujejo jih informacija.

Razvid o poslovanju je končan s prikazovanjem informacij v določenih oblikah, npr. v obliki poročil, tabel in podobno. Vse podatke in informacije je treba tudi shraniti.

Prilagojeni podatki ali informacije so nujno potrebni za poslovno odločanje, zato jih imenujemo poslovne informacije. Sistem zbiranja, obdelave, shranjevanja podatkov in posredovanje informacij imenujemo informacijski podsistem.

Če poslovni sistem razčlenimo na podsisteme, vidimo, da je informacijski podsistem posrednik med izvajalnim in odločevalnim podsistemom. Velik del informacijskega podsistema obsega računovodstvo.

Izvajalni podsistem je tisti, v katerem se odvija poslovni proces. Tu se prvine poslovnega procesa preoblikujejo v učinke organizacije;

V **odločevalnem podsistemu** usklajujejo in odločajo o tistih dejavnostih, ki se dogajajo v izvajalnem podsistemu, oblikujejo vizijo in poslanstvo organizacije. Določajo pa tudi druge cilje organizacije in poti za njihovo uresničitev.;

Informacijski podsistem zagotavlja nemoteno delovanje organizacije, saj ustvarja informacije, ki so osnova za odločanje. Osrednji del informacijskega podsistema je računovodstvo, ki vrednostno obravnava podatke o preteklosti, prihodnosti, jih nadzira in preoblikuje v ustrezne informacije.

Podatke zbiramo, urejamo, obdelujemo in prikazujemo na različne načine. Poslovne evidence lahko vodimo ročno na prostih listih, strojno z mehanografskimi stroji ali s pomočjo programov shranjenih v polnilnem mediju.

Glede na področje dela in metode delimo razvide o poslovanju organizacij na:

- Operativni razvid

Ta zajema le določene dogodke, ki se v poslovanju nenehno ponavljajo. Podatke o posameznih dogodkih dobiva operativni razvid v posameznih delovnih enotah, torej tam, kjer dogodki nastajajo.

Operativni razvid uporablja pretežno naravna merila – različne merske enote. Zbrane podatke prikazuje v listinah – obrazcih ali po računalniških programih, ki jih organizacije sestavljajo za svoje potrebe. Tako na primer vsak dan sproti prikazuje odsotnost delavcev, porabo materiala, količino proizvodov...

- Računovodski razvid

Ta zbira ureja začetno obdeluje in prikazuje premoženjsko stanje organizacije in spremembe premoženja. Evidentira le tiste dogodke v poslovanju, ki bodo ali so povzročili spremembe pri vrednosti premoženja organizacije. Te spremembe zapisuje na različne načine, po določenem časovnem (kronološko) in vsebinskem (sistemu) nastanku spremembe.

- Statistični razvid

Ta pa ugotavlja in proučuje predvsem množične pojave v poslovanju organizacij. Pri svojem delu uporablja podatke operativnega in računovodskega razvida. Zbrane podatke med seboj primerja, išče vzroke za nastanke posameznih pojavov ter ugotavlja določene zakonitosti dogajanja. Primerja npr. podatke o prodaji posameznih vrst blaga po tednih, mesecih, primerja jih s preteklimi obdobji.

2.3 Razmejitve med finančnim in stroškovnim računovodstvom

Celotno računovodstvo namreč lahko delimo na dva dela: finančno in stroškovno računovodstvo. Temelje za razmejitve med obema je treba iskati v dveh posebnih, čeprav med seboj tesno povezanih področjih poslovanja:

1. V področju poslovanja z drugimi
2. v področju poslovanja znotraj samega poslovnega sistema

področje poslovanja z drugimi zajema najprej:

- a) nabavo prvin poslovnega procesa; tj. delovnih sredstev, predmetov dela, storitev ter delavcev.
- b) razpečavo poslovnih učinkov poslovnega procesa, tj. proizvedenih stvari in opravljenih storitev.

Pri tem seveda zaradi poenostavitve zanemarimo tako notranjo razpečavo poslovnih učinkov kot z njo povezano notranjo nabavo prvin poslovnega procesa. Hkrati z zunanjo nabavo prvin poslovnega procesa in z zunanjo razpečavo poslovnih učinkov se pojavljajo določena finančna razmerja; v prvem primeru so zasnovana na nabavnih cenah, v drugem pa na prodajnih cenah.

Toda v sodobnem blagovno-denarnem gospodarstvu si ni mogoče zamisliti niti nabave prvin poslovnega procesa niti razpečave njegovih poslovnih učinkov brez posredovanja denarja. Še več denarna sredstva so potrebna že pred samim pričetkom poslovnega procesa. To pa pomeni, da področje poslovanja med drugimi zajema še:

- c) preskrbo finančnih sredstev;
- č) vračanje finančnih sredstev

Pri tem se ne pojavljajo več samo finančna razmerja s komercialnimi poslovnimi partnerji, temveč tudi razmerja s tistimi, ki zgolj financirajo proučevani poslovni sistem. Poslovni procesi znotraj samega poslovnega sistema se nasprotno začnejo s tistim trenutkom, ko so njihove prvine že na razpolago. Ali z drugimi besedami v notranje področje poslovanja spada že ravnanje z razpoložljivimi delovnimi sredstvi, zalogami, možnostih predmetov dela itd. ko začno prvine poslovnega sistema nastopati v svoji vlogi, se pojavijo potoški in z njimi povezani stroški. Prav tako seveda tudi poslovni učinki, tj. proizvedene stvari in opravljene storitve, na katere je treba preračunati stroške.

Končno se v notranjem področju poslovanja pojavlja še notranja razpečava poslovnih učinkov in njej ustrezajoča notranja nabava prvin. Če pojem notranje razpečave poslovnih učinkov in notranje nabave prvin razširimo od zajemanja za zunanjo razpečavo zrelih poslovnih učinkov na vse tiste, ki se pojavljajo v posameznih stopnjah celotnega poslovnega procesa, se pa že ukvarjamo z obračunom med poslovnoizidnimi enotami. Tudi z njim se srečujemo v notranjem področju poslovanja prav tako, seveda z obračunom plač.

Na pravkar obrazloženi razčlenitvi poslovanja na zunanje in notranje, temelji opredelitev stroškovnega in finančnega računovodstva. Stroškovno računovodstvo je računovodsko spremljanje in proučevanje notranjega področja poslovanja, finančno računovodstvo pa računovodsko spremljanje in proučevanje zunanjega področja poslovanja z zgolj povzetimi podatki o notranjem poslovanju.

Ali podrobneje, stroškovno računovodstvo obsega računovodsko spremljanje in proučevanje:

- a) prvin poslovnega procesa od tistega trenutka dalje, ko so že na razpolago, čeprav še ne povzročajo stroškov,
- b) stroškov in učinkov pri poslovnem procesu,
- c) poslovnega izida posameznih sestavnih delov celotnega poslovnega procesa in poslovanja poslovnoizidnih enot.

Nasprotno obsega finančno računovodstvo računovodsko spremljanje in proučevanje:

- a) poslovnih sredstev in obveznosti do njihovih virov s posebnim poudarkom na finančnih razmerjih z drugimi,
- b) poslovnega in finančnega izida celotnega poslovnega sistema.

Ponovno pa je treba poudariti, da niti stroškovno računovodstvo in niti finančno računovodstvo nista izčrpana že z samim knjigovodstvom, temveč zajemata tudi ustrezen del računovodskega preračunavanja, računovodskega nadziranja in računovodskega analiziranja.

Če želimo obseg finančnega in stroškovnega računovodstva pojasniti s poslovnimi knjigami, potem spada v okvir finančnega računovodstva:

- a) glavno knjigovodstvo,
- b) knjigovodstvo denarja, terjatev in obveznosti.

Nasprotno spada v okvir stroškovnega računovodstva:

- a) knjigovodstvo osnovnih sredstev
- b) knjigovodstvo materiala
- c) knjigovodstvo plač
- d) knjigovodstvo storitev kot prvin
- e) knjigovodstvo stroškovnih mest
- f) knjigovodstvo stroškovnih nosilcev
- g) knjigovodstvo polproizvodov
- h) knjigovodstvo proizvodov
- i) knjigovodstvo trgovskega blaga
- j) knjigovodstvo prodaje

Seveda pa je treba s temi knjigovodstvi in njihovimi obračuni v vsakem primeru povezovati ustrezno računovodsko predračunavanje, računovodsko nadziranje in računovodsko nadziranje.

2.4 Poslovodno računovodstvo

Poslovodno računovodstvo je usmerjeno k oblikovanju računovodskih informacij, ki se uporabljajo pri poslovnih odločitvah. Računovodske informacije so tiste, ki zadevajo vrednostno (v denarnih enotah) izražene poslovne dogodke. Računovodje ločijo pri poslovnih dogodkih notranje in zunanje dogodke. Prvi se pojavljajo znotraj podjetja, drugi pa med dvema neodvisnima podjetjema ali več neodvisnimi podjetji oziroma njihovim okoljem. Glede na poslovne dogodke, ki jih spremlja računovodstvo, ločijo naši računovodski strokovnjaki dvojne vrste računovodstev in sicer finančno in stroškovno.

Poslovodno računovodstvo ni posebna vrsta računovodstva, za katero bi bilo značilno specifično področje spremljanja in proučevanja pojavov. Prav tako tudi ni tretja vrsta računovodstva, poleg finančnega, ki spremlja in proučuje sintetično celoto podjetja in tistih posameznosti, ki se pojavljajo v njegovem razmerju do okolice, in poleg stroškovnega računovodstva, ki na drobno spremlja in proučuje pojave v notranjem delovanju podjetja. Z izrazom poslovodno računovodstvo se označuje tisti del celotnega računovodstva, ki pripravlja računovodske informacije, potrebne v sklopu posameznega podjetja. Zaradi tega lahko govorimo tudi o poslovodnem vidiku računovodstva.

2.5 Računovodski nadzor

Računovodski nadzor je dejavnost, ki se ukvarja s presojanjem pravilnosti poslovanja in odpravljanjem morebitnih nepravilnosti.

Zajema:

- **Računovodsko kontroliranje podatkov** (sprotno presojanje pravilnosti računovodskih podatkov in odpravljanje pri tem ugotovljenih nepravilnosti).
- **Notranje revidiranje računovodstva** (kasnejše presojanje pravilnosti sistema računovodskega kontroliranja podatkov in zanesljivosti njegovega delovanja)
- **Zunanje revidiranje računovodskih izkazov** (kasnejše presojanje poštenosti in resničnosti navedb v letni bilanci stanja in izkazu uspeha).

Kontroliranje je pretežno preprečevalno, revidiranje je pretežno popravljalno.

Računovodski nadzor temelji v glavnem na podatkih knjigovodstva. Odpravlja se ročno ali s posebnimi kontrolnimi programi računovodskega obravnavanja podatkov. Ima več funkcij: upravljalno, informacijsko in poslovno. Je sestavina vsake izmed temeljnih poslovnih funkcij.

2.6 Knjigovodstvo

Knjigovodstvo je temeljna sestavina računovodstva. Za izraz knjigovodstvo lahko uporabimo tudi izraze knjigovodenje, knjigovodsko razvidovanje, knjigovodsko evidentiranje. Knjigovodstvo je zasnovano na popolnem zbiranju in ustaljenem časovnem in stvarnem urejanju podatkov. Je olistinjeno in strogo formalno razvidovanje vseh že nastalih posamično opredeljenih poslovnih procesov in stanj, ki zaradi izražanja v denarni merski enoti omogoča oblikovati sliko o celotnem preteklem delovanju. Njegov zadnji del je računovodsko obračunavanje, ki se končuje z računovodskimi obračuni. Je del celotnega obravnavanja podatkov v preteklosti.

Knjigovodstvo zajema razvidovanje tistih poslovnih dogodkov organizacij, ki vplivajo na stanje sredstev, obveznosti do virov sredstev in uspešnost poslovanja. Zato knjigovodstvo podatke o sredstvih zbira, ureja, začetno obdeluje, shranjuje in prikazuje informacije o:

- stanju sredstev in obveznosti do virov sredstev,
- spremembah sredstev in obveznosti do virov sredstev, ki so posledica sodelovanja posameznih delov teh gospodarskih kategorij v poslovnem procesu, in
- uspešnosti poslovanja organizacij.

Knjigovodstvo torej vrednostno spremlja celotno dejavnost organizacije in ugotavlja uspešnost njenega poslovanja do danega trenutka. Usmerjeno je v preteklost.

2.6.1 sestavine knjigovodstva so:

- Finančno knjigovodstvo,
- Stroškovno knjigovodstvo,
- Knjigovodstvo posamezne pojavne oblike sredstev ali obveznosti do virov sredstev.

Lahko ga razčlenjujemo še na:

- Zbirno ali glavno knjigovodstvo, ki vrednostno zbirno spremlja poslovanje, in
- Razčlenjevalna ali pomožna ali analitična knjigovodstva, ki vrednostno podrobno spremljajo poslovanje organizacije

Ločimo pa še dve vrsti knjigovodstva:

- **Enostavno knjigovodstvo** (enojno), v katerem so na kontih zajeti le posamezni pomembnejši deli sredstev in obveznosti do virov sredstev, ne da bi bila upoštevana medsebojna povezanost teh gospodarskih kategorij pri poslovnih dogodkih. Ugotavljanje poslovnega izida in sestavljanje bilance stanja mogoče je le na podlagi popisa;
- **Dvostavno knjigovodstvo (dvojno, dopika)**, ki na kontih zajema vsa sredstva, obveznosti do virov sredstev, prihodke in odhodke, pri čemer vsak poslovni dogodek prikazuje sočasno in v istem znesku na debetni strani enega in na kreditni strani drugega konta. Tak način zajemanja nam omogoča sestaviti bilance stanja in izkaze poslovnega izida. Sistem dvostavnega knjigovodstva namreč upošteva, da vsak poslovni dogodek povzroči spremembo najmanj na dveh delih sredstev in/ali obveznosti do virov sredstev, prihodkih, odhodkih.

2.7 Opredelitev računovodskega analiziranja

Zadnji temeljni sestavni del računovodstva je računovodsko analiziranje oz. analiziranjem nasploh razumemo dejavnost, ki se ukvarja s presojanjem bonitete in s predlaganjem izboljšav pri poslovnih procesih in stanjih. Razlikovati ga torej treba od nadziranja poslovanja, tj. od dejavnosti, ki se ukvarja s presojanjem pravilnosti in odpravljanjem nepravilnosti pri poslovnih procesih in stanjih.

Vsakega analiziranja spet ne moremo uvrščati v pojem računovodstva; z računovodskim analiziranjem zato razumemo le tisto, ki v glavnem temelji na računovodskih podatkih. Sicer se pa analiziranje pojavlja tudi v tesni povezavi z nakupno, proizvodno, prodajno in drugimi dejavnostmi. Pri tem ne mislimo samo na razne analize v tehnološkem smislu, temveč tudi npr. na analizo nakupnega ali prodajnega trga, analizo izrabe zmogljivosti in podobne analize. Računovodsko analiziranje, ki je zasnovano na vrednostno izraženih podatkih, je nasprotno nad samimi izvajalnimi dejavnostmi ter ustvarja sodbo o pozitivnih in negativnih pojavih, o pojavih, ki jih je treba pospeševati ali zavirati itd.

Razpoložljivi računovodski podatki so glavno izhodišče računovodskega analiziranja. Mnogokrat jih je seveda treba dopolnjevati s podatki, ki sicer pri normalnem poteku računovodstva niso na razpolago. Včasih se je treba celo lotiti posebnega zbiranja, urejevanja in začetnega obdelovanja takih dodatnih podatkov. Vsa takšna dejavnost pa še ne pomeni analiziranja. S prikazovanjem zbranih, urejenih in začetno obdelanih podatkov, ki so potrebni pri analiziranju, se šele konča dejavnost razvidovanja (evidentiranja). V raznih razpredelnicah prikazani podatki so šele gradivo za izvedbo analiziranja.

Analiziranje se začne z analitičnim obdelovanjem podatkov. Pri tem se poslužujemo npr. metod razčlenjevanja, primerjanja, izločevanja, osamljanja in strnjevanja. Te metode si sledijo v različnem zaporedju, se ponavljajo in medsebojno dopolnjujejo. Z uporabo različnih metod je tesno povezan izračun razlik, srednjih vrednosti, strukturnih odstotkov, indeksov, koeficientov, itd.

Pri takšnem obdelovanju podatkov dobimo nove podatke in je potemtakem analiziranje tudi nekakšno nadaljevanje razvidovanja (evidentiranja). Medtem ko je npr. začetno obdelovanje podatkov, sestavni del knjigovodstva, je analitično obdelovanje podatkov že sestavni del analiziranja. Obe vrsti obdelovanja danih podatkov pa ne moremo razlikovati po uporabljenih metodah, temveč samo po namenu obdelovanja. Razdeljevanje splošnih stroškov na posamezna stroškovna mesta in stroškovne nosilce, spada še v področje začetnega obdelovanja podatkov in s tem v okvir knjigovodstva. Brez takšnega obdelovanja podatkov še ne bi bila končana dejavnost razvidovanja (evidentiranja); v knjigovodstvu npr. ne bi mogli sestaviti vseh zahtevnih poročil. Po drugi strani pa že iskanje razlik med istovrstnimi procesi ali stanjih v različnih časovnih razdobjih vstopa med analitično obdelovanje podatkov.

Točna razmejitev med začetnim in analitičnim obdelovanjem podatkov je torej težavna in tudi ne nesporenljiva. V vsakem primeru pa je začetno obdelovanje podatkov vključeno v pridobivanje podatkov za sestavo računovodskih obračunov, medtem ko je analitično obdelovanje podatkov vključeno v obdelovanje sodbe o boniteti proučevanih procesov in stanj ter v oblikovanje zamisli o možnostih izboljšave. Dognanja analize morajo biti podana vedno na primeren način. Zgolj številke ne zadoščajo; pri analizi nikoli ne sme izostati obrazložitev v besedah. Niti bonitete proučevanih procesov in stanj in niti predlogov za izboljšanje te bonitete ni mogoče pojasniti, samo številčno ali z grafikoni.

Kako bi lahko opredelili računovodsko analiziranje? Lahko bi ga opredelili na podlagi primerjavi podatkov v računovodskih obračunih in predračunih zasnovano presojanje bonitete in oblikovanje predlogov za izboljšanje pri poslovnih procesih in stanjih.

Iz opredelitve sledi prvič, da je računovodsko nadziranje spet posebna vrsta presojanja, in sicer tista vrsta, pri kateri se ukvarjamo s presojanjem bonitete in ne s presojanjem pravilnosti; s tem je seveda povezano tudi oblikovanje predlogov za izboljšave. Drugo kar poznamo iz opredelitve, pa je da je računovodsko analiziranje spet vključeno v način obdelovanja knjigovodskih podatkov, saj je to že na začetku zasnovano tako, da nas usposablja razbrati razloge za odmik tistega, kar smo uresničili, od tistega, kar smo predvideli, lahko pa tudi razloge za odmik tistega, kar smo uresničili v danem razdobju ali od tistega, kar so uresničili drugi. Tako pojmovano računovodsko analiziranje seveda ne izčrpa celotne dejavnosti analiziranja.

Rezultat računovodskega analiziranja lahko vidimo v izpopolnjenih računovodskih poročilih, ki povezujejo predračune z obračuni in tolmačijo razlike med njimi. Priporočljivo je zasledovati odmike med obračuni in predračuni, ki so sestavljeni za poslovni sistem kot celoto in za njegove sestavne dele ali za posamezen nakup, proizvodnjo in prodajo. Popolnejše sodbe so pa mogoče, kadar zasledujemo odmike med uresničenimi in načrtovanimi oziroma standardnimi velikostmi v širšem merilu in ne na podlagi projekcije na količinsko enoto poslovnega učinka. Računovodsko analiziranje bi lahko imenovali tudi računovodsko proučevanje.

2.8 Računovodsko predračunavanje ali načrtovanje

Računovodsko predračunavanje ali načrtovanje se ukvarja s prikazovanjem vrednostno izraženih zbranih in urejenih podatkov, ki jih predvidevamo v prihodnjem poslovanju.

Računovodsko predračunavanje je usmerjeno k sestavljanju računovodskih predračunov, ki zajemajo podatke o načrtovanih sredstvih, o obveznostih do virov sredstev, o prihodkih in odhodkih, po potrebi pa jih dopolnimo še s podatki, izraženih v naravnih merskih enotah.

Predvidevanja o prihodnjem poslovanju so prikazana v raznih predračunih npr. predračunske kalkulacije, predračunska bilanca stanja, predračunski izkaz uspeha, predračunski izkaz uspeha, predračunski izkaz denarnih tokov in predračunski izkaz finančnih tokov.

Računovodsko predračunavanje ali načrtovanje je torej usmerjeno v prihodnje poslovanje, opravlja se predvsem za notranje potrebe v podjetju in je podlaga za poslovno odločanje v okviru načrtovanja kot upravljanje funkcije podjetja.

2.9 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Poslovanje podjetij zajema opravila, ki podjetjem omogočajo določeno dejavnost. Ta opravila se v poslovanju podjetja neprestano ponavljajo, tvorijo delovni proces podjetja. Tako npr. v industrijskih podjetjih delavci neprestano nabavljajo material, iz katerega dan za dnem izdelujejo določene izdelke in jih nato prodajajo.

Delovni proces lahko nemoteno poteka, če imajo delavci, ki v njem sodelujejo, za svoje delo potrebne fizične in umske sposobnosti, poleg tega pa še določena **sredstva**, ki jim delo omogočajo. Delavci v industrijskih podjetjih opravljajo svoje delo v poslovnih zgradbah, pri tem potrebujejo stroje, razne naprave in orodje, material, gorivo, denar za plačevanje storitev drugim (elektrike, poštнин) itd.

2.9.1 Premoženje podjetja

Sredstva, ki jih podjetje uporablja pri izvajanju svoje dejavnosti za proizvodnjo izdelkov, opravljanje storitev ali prodajo blaga ali pa jih vlaga v druga podjetja ali banke, s ciljem povečati njihovo začetno vrednost, so njegovo **premoženje**.

Glede na ekonomski vidik pomeni premoženje vrednost vseh sredstev in naložb, s katerimi podjetje obvladuje koristi, ki bi naj nastale na njihovi podlagi in so **aktiva** (čisto premoženje) podjetja. Glede na pravni vidik pa je premoženje tisto, kaj kdo ima.

AKTIVA = VREDNOST PREMOŽENJA PODJETJA
--

Beseda aktiva izvira iz latinske besede »activus« in pomeni delaven. Ima dva pomena:

- **ekonomski pomen** aktiva zajema vrednost premoženjskih delov, ki omogočajo podjetju izvajati določeno dejavnost;
- **knjigovodski pomen** aktiva pa označuje tisto stran bilance stanja, ki prikazuje vrednostne podatke o sredstvih podjetja. Premoženje je last podjetja. V čigavi lasti je podjetje, pa vidimo iz **pasive (obveznosti podjetja)**.

PASIVA = VIRI PREMOŽENJA

Beseda pasiva izvira iz latinske besede »passivus« in pomeni trpen, nedelaven, nasprotje aktivi. Ima dva pomena:

- **ekonomski pomen** pasiva zajema vse obveznosti podjetja;

- **knjigovodski pomen** pasiva označuje tisto stran bilance stanja, ki prikazuje vse obveznosti do virov sredstev podjetja tj. kapital, ki pomeni obveznost do lastnikov; kot tudi dolgov, ki pomenijo sposojena sredstev.

2.9.2 Pojem in vrste sredstev

Sredstva, ki jih podjetje potrebuje za svojo dejavnost so lahko v:

- denarni,
- obračunski,
- opredmeteni (stvarni, materialni) in
- neopredmeteni (nematerialni) obliki.

Sredstva podjetja se medsebojno razlikujejo tudi po načinu in dobi uporabljanja in hitrosti njihovega preoblikovanja. Tako razvrstimo poslovna sredstva v dve temeljni skupini:

- stalna (dolgoročna neopredmetena, osnovna, dolgoročne finančne naložbe), ter
- gibljiva (nekatera tudi obratna, v ekonomskem pomenu).

2.9.2.1 Denarna sredstva

Denarna sredstva zajemajo gotovino (bankovce in kovance) v blagajnah, dobroimetja na računih (takoj razpoložljiva denarna sredstva in tista, ki so vezana na odpovedni rok) v bankah in drugih finančnih organizacijah ter vnovčljive prejete čeke in prejete menice denarna sredstva uporablja podjetje za nabavo potrebnih opredmetenih in neopredmetenih sredstev, za finančne naložbe in za plačila v zvezi s poslovanjem.

2.9.2.2 Obračunska sredstva

Obračunska sredstva zajemajo terjatve, ki se pojavljajo pri povezovanju podjetja z njegovim okoljem. Terjatve nastajajo praviloma pri spreminjanju posamezne oblike sredstev v denarno obliko, kadar proces spreminjanja ne temelji na takojšnjem izplačilu. Terjatve torej pomenijo še neprejeta (nevnovčena) denarna sredstva in so povezane s pravnimi pravicami, tudi lastninsko pravico. Terjatve npr. nastanejo pri prodaji blaga kupcem, kadar ti računa za prodano blago ne plačajo takoj.

2.9.2.3 Opredmetena sredstva

Opredmetena sredstva so stvari, ki jih ima podjetje, da lahko z njimi opravlja svoje dejavnosti. S svojimi fizičnimi svojstvi sodelujejo v poslovnem procesu in imajo stvarno obliko, njihova vrednost pa je ocenjena po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost pomeni, da so sredstva obremenjena toliko kolikor znaša kupna cena in kolikor znašajo vsi stroški, ki so nastali zaradi njegove usposobitve in namestitve. Lahko so stalna (stroji) ali pa gibljiva (material).

2.9.2.4 Neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva so dolgoročne (stalna sredstva) in kratkoročne (gibljiva sredstva) naložbe v pridobitev materialnih pravic ali dolgoročno (kratkoročno) vračunljivi stroški in izdatki, ki se pojavljajo v zvezi s poslovanjem podjetja. Obsegajo organizacijske stroške, stroške razvijanja podjetja, naložbe v koncesije, patente, licence, blagovne znamke in podobne pravice, naložbe v dobro ime podjetja, kratkoročna posojila.

2.9.2.5 Stalna sredstva

Primer stalnih sredstev: stroj je opredmeteno osnovno sredstvo. Z njim izdelujejo izdelke več let. Stroj se pri tem neprestano troši, zato je vsako leto manj vreden. Čeprav je iztrošen in morda že neuporaben, ampak ohranja svojo obliko in je še vedno stroj.

Med stalna sredstva uvrščamo:

Neopredmetena dolgoročna sredstva	Opredmetena osnovna sredstva	Dolgoročne finančne naložbe
Dolgoročno odloženi organizacijski stroški	Zemljišča	Delnice in deleži podjetij v skupini
Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	Zgradbe	Delnice in deleži drugih povezanih podjetij
Koncesije, patenti, licence, blagovne znamke..	Proizvajalna oprema	Druge delnice in deleži
Dobro ime	Druga oprema	Dolgoročna dana posojila podjetjem v skupini
Druge dolgoročno razmejene postavke	Osnovna čreda	Dolgoročna dana posojila drugim povezanim podjetjem
Predujmi za Neopredmetena dolgoročna sredstva	Večletni nasadi	Dolgoročna dana posojila drugim
	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi	Dolgoročni depoziti
	Predujmi za opredmetena sredstva	

2.10 Bilanca stanja

Bilanca stanja je prikaz premoženjskega stanja in stanja obveznosti do virov sredstev oz. financiranja v določenem trenutku (na določen dan), ki ima dve medsebojno uravnoteženi strani.

Bilanca stanja je dvostranski vrednostni prikaz premoženja podjetja v določenem trenutku. Bilančni prikaz premoženja podjetja delimo v dva dela:

- **aktivo** (ki prikazuje sredstva) in v
- **pasivo** (ki prikazuje obveznosti do virov sredstev).

Temeljno načelo bilance stanja je **BILANČNO RAVNOTEŽJE**, kar pomeni da je **aktiva vedno enaka pasivi**, saj vsako sredstvo, s katerim podjetje razpolaga, od nekod izvira in povzroča določeno obveznost. **Zaradi tega je vrednost sredstev vedno enaka vrednosti obveznosti do virov sredstev.**

2.10.1 Oblike bilance

V računovodstvu podjetja je bilanca stanja razpredelnica, v kateri so v besednem stolpcu imena postavk in njihovih skupin, v številčnih stolpcih pa zneski, izraženi v domači valuti. Razpredelnica je dvostranska vzporedna.

AKTIVA	BILANCA STANJA NA DAN...	PASIVA
Bilančne postavke znesek sredstev		Bilančne postavke znesek Obveznosti do virov sredstev

Obe strani morata biti medsebojno uravnoteženi, saj je vrednost sredstev (aktiva) **VEDNO** enaka vrednosti do virov sredstev (pasiva)

Podjetje pa lahko postavke prikaže tudi v obliki izkaza stanja, katerega shema je zaporedna. V zaporednem izkazu stanja prikažemo premoženjske dele v zaporedju. Prvi del izkazuje premoženjsko stanje sredstev, drugi del pa obveznosti do virov sredstev.

2.10.2 Sestavljena bilanca stanja

Ko prične podjetje opravljati svojo dejavnost, sestavi bilanco stanja na osnovi prej opravljenega popisa sredstev in obveznosti do virov sredstev. Pozneje ob obračunskem obdobju (letne in druge obračunske bilance), sestavlja bilanco stanja na osnovi knjigovodskih podatkov v razpredelnico, ki ji lahko rečemo tudi bilančna shema.

Bilančna shema zajema prikaz aktive in pasive ter vrstni red prikazovanja sredstev in obveznosti do virov sredstev.

Razvrščanje sredstev in obveznosti do virov sredstev v bilanci stanja mora ustrezati pogojem in potrebam gospodarstva ter standardom.

Vsak vpis v bilanco stanja je **bilančna postavka – pozicija bilance**. Pri velikih podjetjih so v bilanci stanja vse že navedene postavke pri sredstvih in pri obveznostih do virov sredstev, pri majhnih podjetjih pa mora bilanca stanja zavzemati vsaj minimum postavk. Razdelitev podjetij na velika, srednja in majhna je podana v zakonu.

2.10.3 Bilančna načela

Pri sestavljanju bilance stanja moramo upoštevati naslednja načela:

1. načelo popolnosti
 2. načelo resničnosti ali realnosti
 3. načelo preglednosti
 4. načelo jasnosti in
 5. načelo povezanosti ali kontinuitete
- **Načelo popolnosti** zahteva da so v bilanci zavzeta vsa sredstva in vse obveznosti do njihovih virov. Bilanca je torej sestavljena iz vseh aktivnih postavk (sredstev) in iz vseh pasivnih postavk (obveznosti do virov sredstev).
 - **Načelo resničnosti** terja, da prikaže bilanca stanja dejansko stanje aktivnih in pasivnih postavk.
 - **Načelo preglednosti** razvrstitev bilančnih postavk določajo pozitivni predpisi, kar pomeni, da morajo biti aktivne in pasivne bilančne postavke pravilno razporejene.
 - **Načelo jasnosti** pravi da mora vsaka bilančna postavka omogočiti vpogled v njeno vsebino, tako da je vsakomur razumljiva.
 - **Načelo povezanosti** zahteva vsakoletno sestavljanje bilance stanja po isti metodologiji, saj je le tako omogočeno medsebojno primerjanje bilančnih postavk.

Povezanost je lahko:

- a) formalna, kar pomeni enakost pri razporejanju bilančnih postavk in
- b) materialna, kar pomeni enakost pri vrednotenju bilančnih postavk.

Bilanca stanja mora biti sestavljena razumljivo, tako da so vse informacije, ki jih vsebuje, razumljive za uporabnike informacije.

Informacija mora biti koristna, zato mora bilanca stanja vsebovati bistvene informacije za odločanje potrebe uporabnikov. Informacije imajo lastnosti bistvenega, če vplivajo na poslovne odločitve uporabnikov, tako da jim pomagajo ovrednotiti preteklo, sedanje in prihodnje dogodke. Na bistvenost informacij vpliva njihova vrsta in pomembnost. V nekaterih primerih že vrsta informacije sama določa njeno bistvenost. Da bi bile informacije koristne, morajo biti tudi zanesljive, to pomeni da morajo zvesto predstaviti posle in druge poslovne dogodke, za katere trdijo, da jih predstavljajo, zato morajo dati vsebini prednost pred obliko. Morajo pa biti tudi nepristranske (brez predsodkov). Pripravljavci računovodskih izkazov morajo biti pri popolnih informacijah tudi previdni.

Bilanca stanja mora zagotoviti tudi primerljivost stanja podjetja v daljšem obdobju za merjenje položaja in uspešnosti podjetja samega kot tudi v primerjavi z drugimi podjetji.

2.10.4 Vrste bilanc stanja

Glede na to zakaj, oziroma kdaj sestavljamo bilanco stanja ločimo:

1 Redne bilance stanja

- a) začetno ali otvoritveno bilanco, ki jo sestavimo na začetku poslovnega leta,
- b) končno ali zaključno bilanco stanja, ki jo sestavimo na koncu poslovnega leta,
- c) vmesne bilance, ki jih sestavimo med poslovnim letom,

2 Izredne – posebne bilance stanja, ki jih sestavljajo podjetja le v posebnih primerih; to so npr.

- a) ustanovitvena bilanca stanja, ki jo sestavi podjetje ob ustanovitvi
- b) združevalna bilanca stanja, ki se jo sestavi ob združitvi podjetja z drugimi podjetji. Osnova zanjo so bilance stanja podjetij ki se združujejo
- c) razdruževalna bilanca stanja, ki jo podjetje sestavi ob osamosvojitvi posameznih enot podjetja,
- d) sanacijska bilanca stanja, ki jo podjetje sestavi v primeru velikih izgub. Omogoča ukrepanje za izboljšanje poslovanja, kritje izgube in postopno saniranje podjetja
- e) likvidacijska bilanca stanja, ki jo sestavi podjetje, kadar preneha delovati. Sestavi jo ko je postopek likvidacije končan in omogoča primerjati denarna sredstva z obveznostmi podjetja ter določiti v kakšnem vrstnem redu bo treba kriti obveznosti.

Med izredne bilance stanja uvrščamo tudi prevzemno in prodajno bilanco stanja sestavlja jo podjetje ob zamenjavi svojega vodstva.

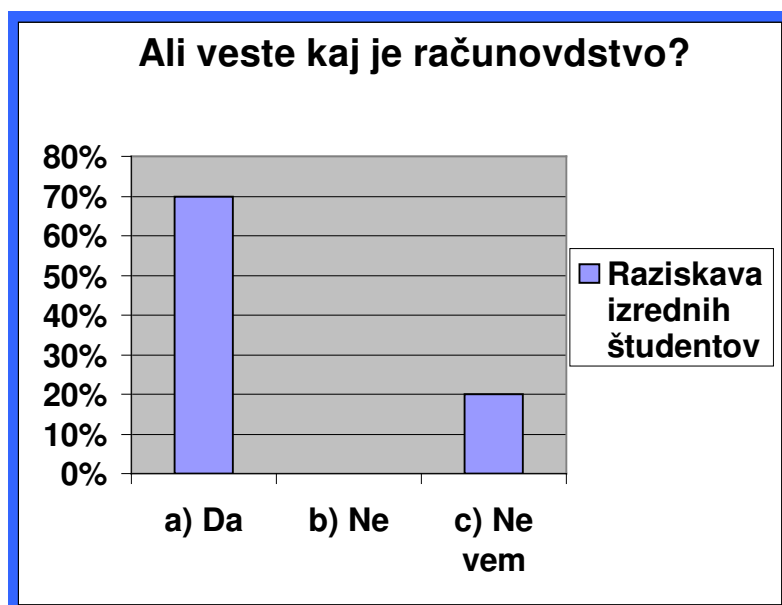
3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Raziskava izrednih študentov

Vloga računovodstva v podjetju

1. Ali veste kaj je računovodstvo?

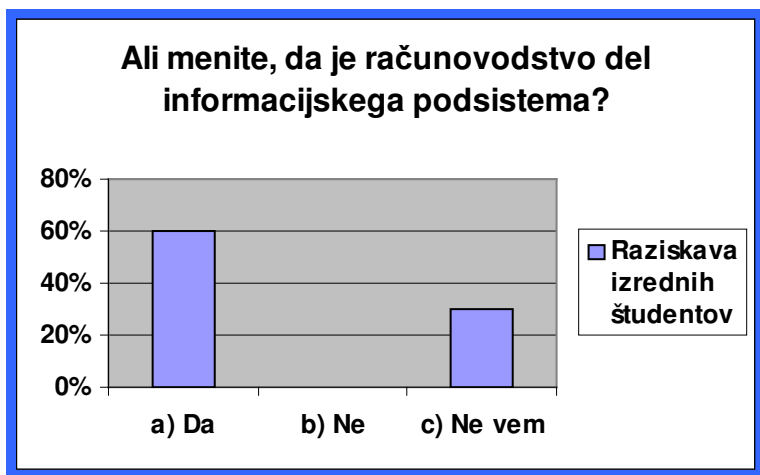
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	70 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	20 %

70 % izrednih študentov meni, da je računovodstvo vodenje poslovnih knjig, 20 % anketiranih študentov pa tega ne ve.

2. Ali menite, da je računovodstvo del informacijskega podsistema?

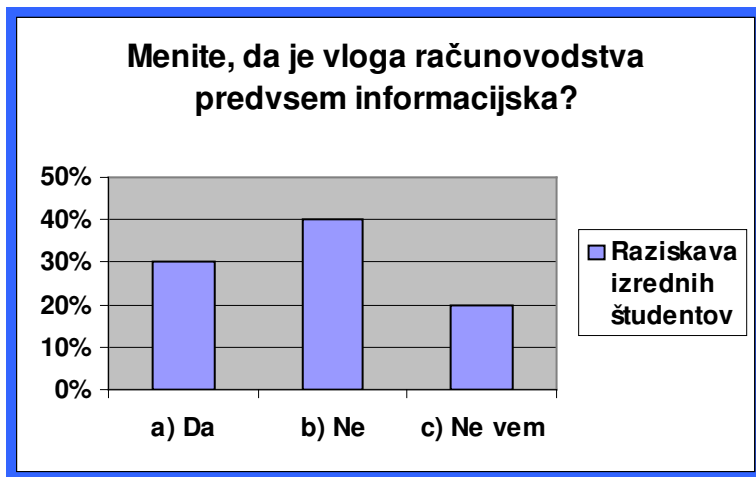
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	60 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	30 %

60 % izrednih študentov meni, da je računovodstvo del informacijskega podsistema, 30 % anketiranih študentov pa se je opredelilo za odgovor ne vem.

3. Menite, da je vloga računovodstva predvsem informacijska?

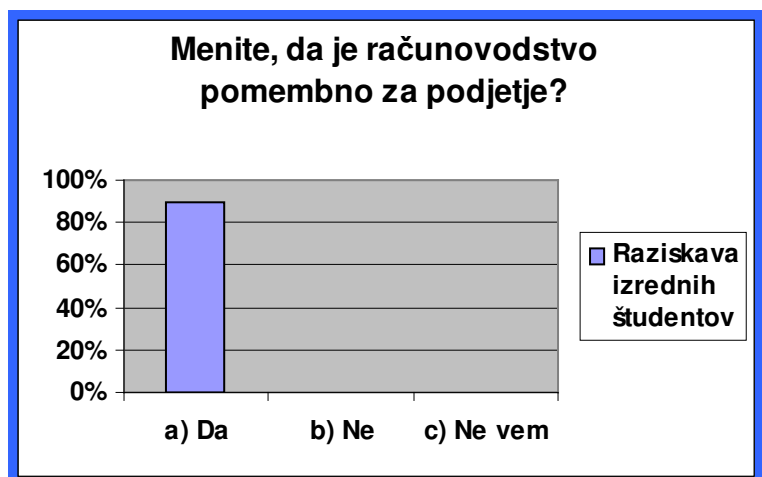
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	30 %
b) Ne	40 %
c) Ne vem	20 %

30 % izrednih študentov meni, da je vloga računovodstva predvsem informacijska, 40 % anketiranih študentov meni, da ni, 20 % pa se jih je odločilo za odgovor ne vem.

4. Menite, da je računovodstvo pomembno za podjetje?

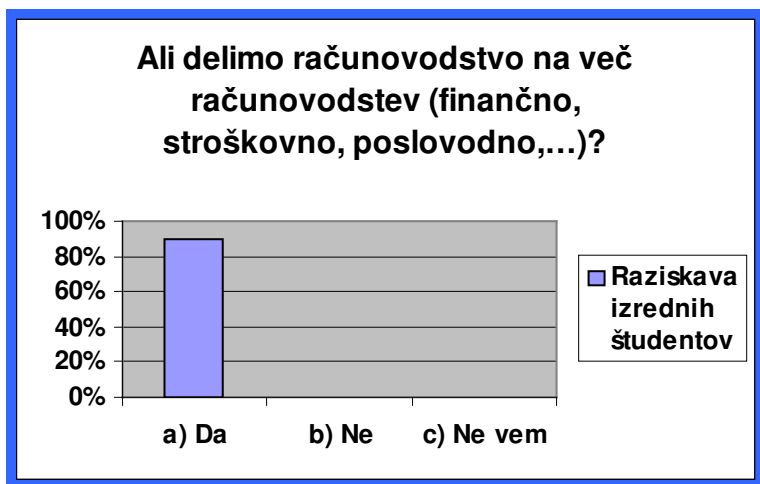
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	90 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	0 %

Vseh 90 anketiranih izrednih študentov meni, da je računovodstvo pomembno za podjetje.

5. Ali delimo računovodstvo na več računovodstev (finančno, stroškovno, poslovodno,...)?

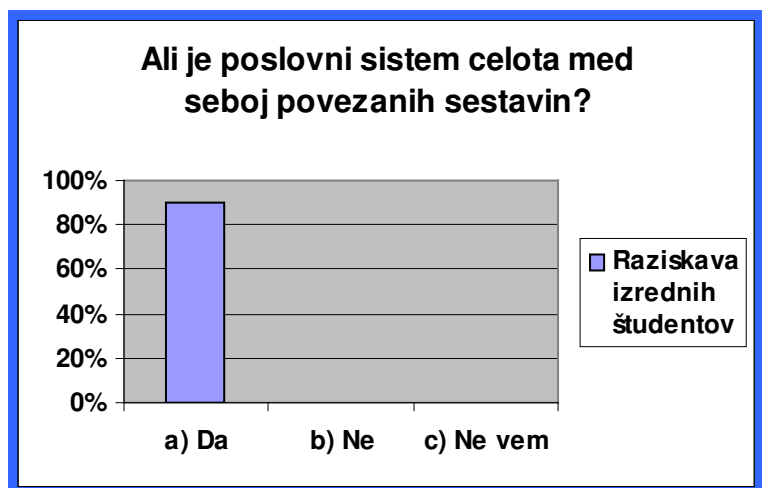
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	90 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	0 %

Vseh 90 anketiranih izrednih študentov meni, da računovodstvo delimo na več računovodstev, kot so finančno, stroškovno, poslovodno,...

6. Ali je poslovni sistem celota med seboj povezanih sestavin?

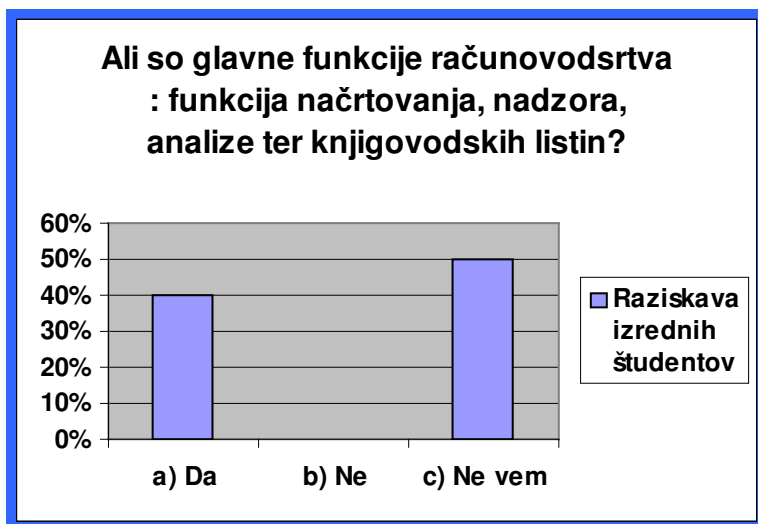
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	90 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	0 %

Vseh 90 anketiranih izrednih študentov meni, da je poslovni sistem celota med seboj povezanih sestavin.

7. Ali so glavne funkcije računovodstva: funkcija načrtovanja, nadzora, analize ter knjigovodskih listin?

ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	40 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	50 %

40 % izrednih študentov meni, da so glavne funkcije računovodstva: funkcija načrtovanja, nadzora, analize ter knjigovodskih listin, 50 % anketiranih študentov pa tega ne ve.

8. Ali lahko rečemo, da je računovodstvo analiziranje, presojanje in pojasnjevanje stanja in uspešnosti oz. neuspešnosti poslovanja podjetja

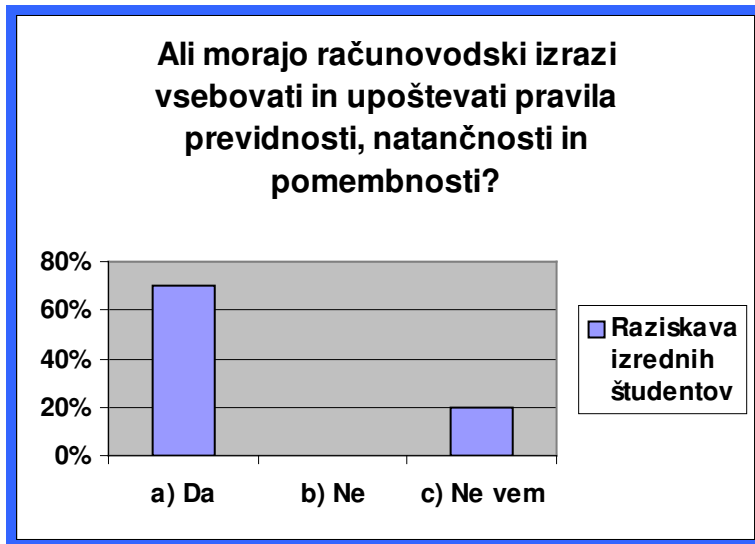
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	80 %
b) Ne	10 %
c) Ne vem	0 %

80 % izrednih študentov meni, da je računovodstvo analiziranje, presojanje in pojasnjevanje stanja in uspešnosti, oz. neuspešnosti poslovanja podjetja, ostalih 10 % anketiranih pa meni da ne.

9. Ali morajo računovodskim izrazi vsebovati in upoštevati pravila previdnosti, natančnosti in pomembnosti

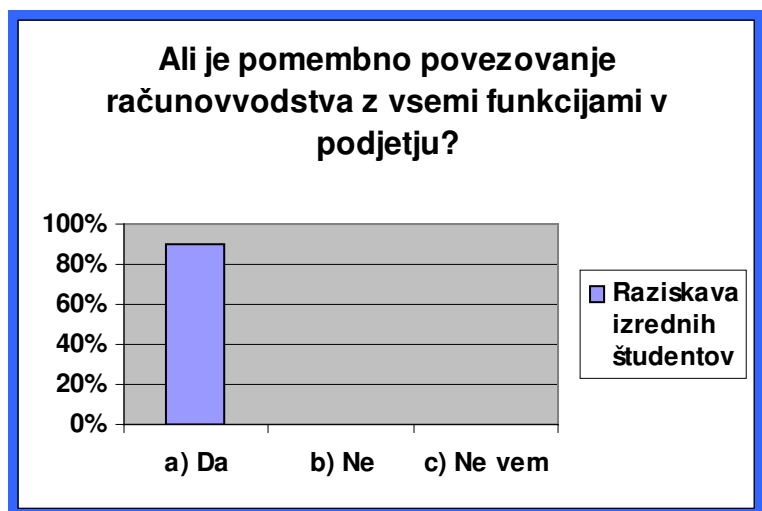
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	70 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	20 %

70 % izrednih študentov meni, da morajo računovodski izrazi vsebovati in upoštevati pravila previdnosti, natančnosti in pomembnosti, 20 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

10. Ali je pomembno povezovanje računovodstva z vsemi funkcijami v podjetju?

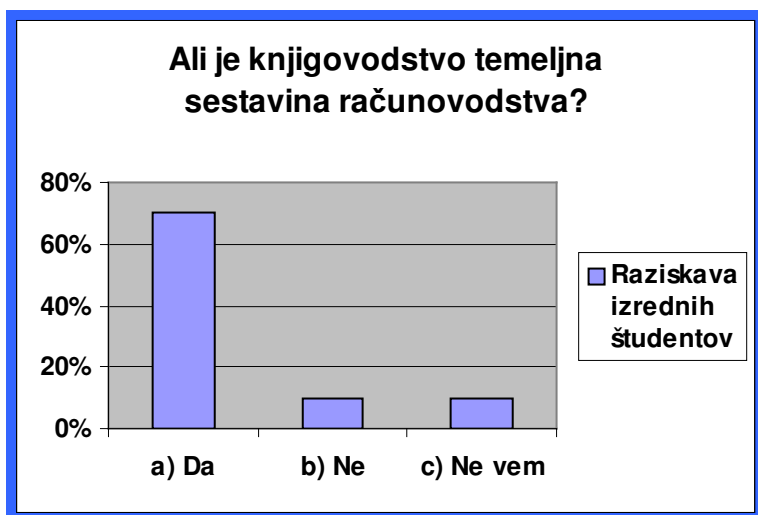
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	90 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	0 %

Vseh 90 anketiranih izrednih študentov meni, da je povezovanje računovodstva z ostalimi funkcijami v podjetju pomembno.

11. Ali je knjigovodstvo temeljna sestavina računovodstva?

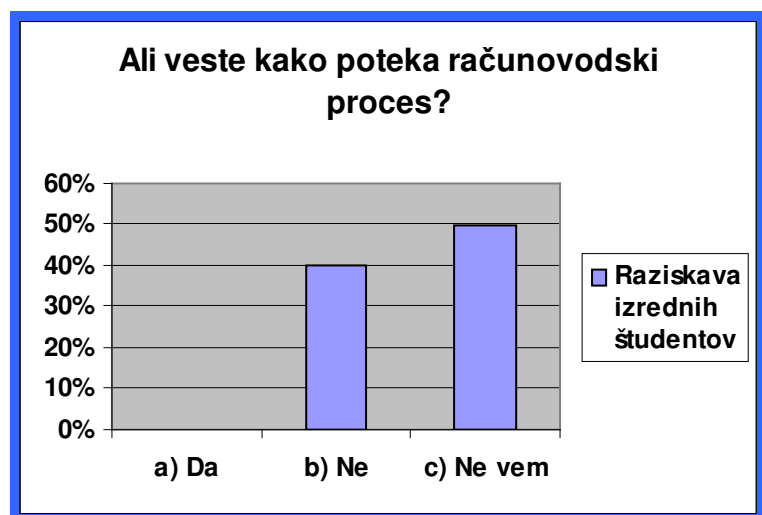
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	70 %
b) Ne	10 %
C) Ne vem	10 %

70 % izrednih študentov meni, da je knjigovodstvo temeljna sestavina računovodstva, 10 % jih meni, da ni. Ostalih 10 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

12. Ali veste kako poteka računovodski proces?

ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	0 %
b) Ne	40 %
c) Ne vem	50 %

40 % izrednih študentov ne ve, kako poteka računovodski proces, 50 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

13. Ali lahko računovodski obračun sestavimo tudi na mesečno, tromesečno ali letno razdaljo?

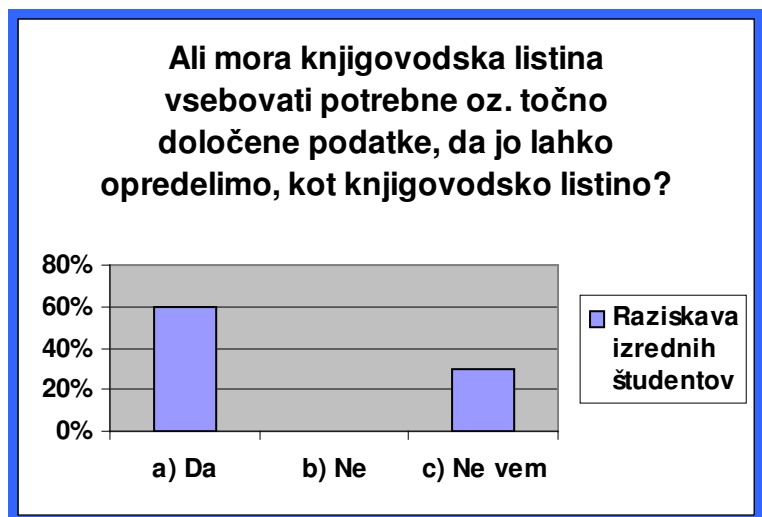
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	70 %
b) Ne	20 %
c) Ne vem	0 %

70 % izrednih študentov meni, da lahko računovodski obračun sestavimo tudi na mesečno, tromesečno ali letno razdaljo, 20 % anketiranih pa meni da ne.

14. Ali mora knjigovodska listina vsebovati potrebne oz. točno določene podatke, dajo lahko opredelimo kot knjigovodsko listino?

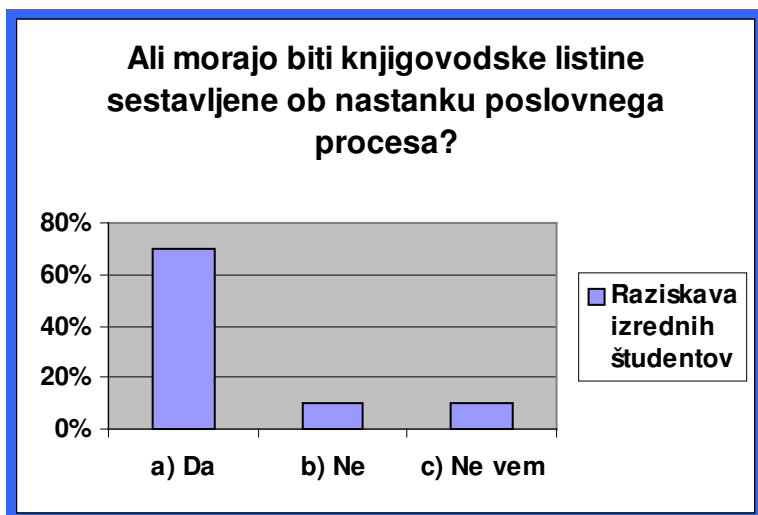
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	60 %
b) Ne	0 %
c) Ne vem	30 %

60 % izrednih študentov meni, da mora knjigovodska listina vsebovati potrebne, oz. točno določene podatke, da jo lahko opredelimo kot knjigovodsko listino, 30 % anketiranih pa se je opredelilo za odgovor ne vem.

15. Ali morajo biti knjigovodske listine sestavljene ob nastanku poslovnega procesa?

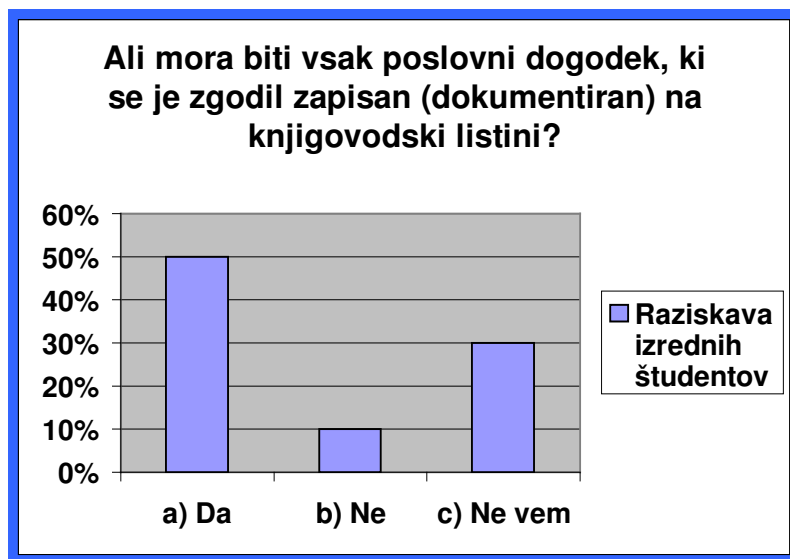
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	70 %
b) Ne	10 %
c) Ne vem	10 %

70 % izrednih študentov meni, da morajo biti knjigovodske listine sestavljene ob nastanku poslovnega procesa, 10 % jih meni, da ne, 10 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

16. Ali mora biti vsak poslovni dogodek, ki se je zgodil zapisan (dokumentiran) na knjigovodski listini?

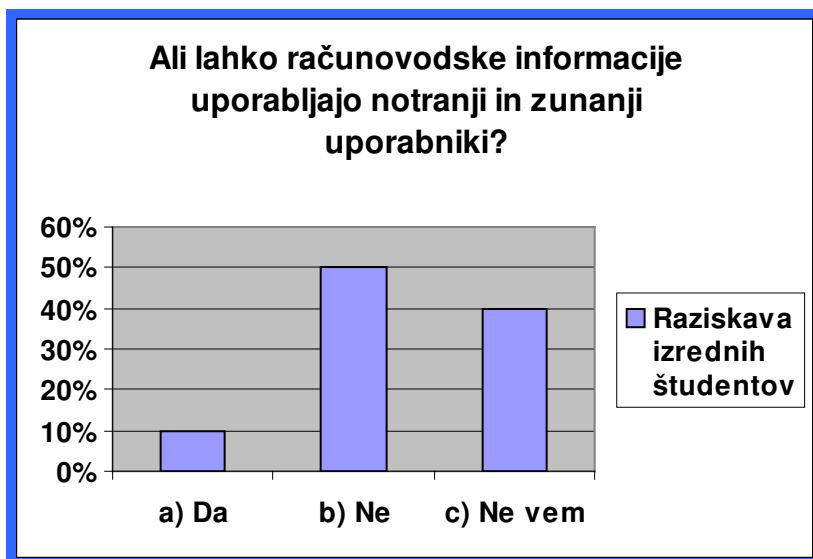
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	50 %
b) Ne	10 %
c) Ne vem	30 %

50 % izrednih študentov meni, da mora biti vsak poslovni dogodek, ki se je zgodil dokumentiran na knjigovodski listini, 10 % jih meni, da to ni potrebno, 30 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

17. Ali lahko računovodske informacije uporabljajo notranji in zunanji uporabniki?

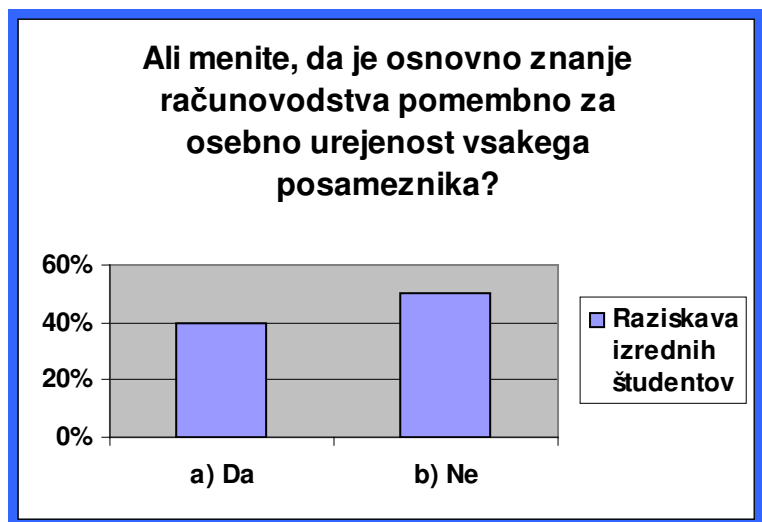
ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	10 %
b) Ne	50 %
c) Ne vem	40 %

10 % izrednih študentov meni, da lahko računovodske informacije uporabljajo tako zunanji kot notranji uporabniki, 50 % jih meni, da ne, 40 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

18. Menite, da je osnovno znanje računovodstva pomembno za osebno urejenost vsakega posameznika?

ODGOVOR	Raziskava izrednih študentov
a) Da	40 %
b) Ne	50 %

40 % izrednih študentov meni, da je osnovno znanje računovodstva pomembno za osebno urejenost vsakega posameznika, 50 % pa jih meni, da to ni pomembno.

4 OVREDNOTENJE HIPOTEZ

H1: Meniva, da je vloga računovodstva predvsem informacijska

Raziskava je najino hipotezo delno potrdila, saj 30 % izrednih študentov meni, da je vloga računovodstva predvsem informacijska, 40 % jih meni, da ni, 20 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

H2: Meniva, da računovodstvo predstavlja pomemben del informacijskega podsistema.

Raziskava je hipotezo potrdila, saj 60 % anketiranih študentov meni, da je računovodstvo pomemben del informacijskega podsistema, 30 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

H3: Meniva, da je računovodstvo temelj delovanja podjetja

Raziskava je to hipotezo v celoti potrdila, saj je vseh 90 % anketiranih izredni študentov mnenja, da je računovodstvo temelj delovanja podjetja.

H4: Meniva, da je knjigovodstvo temeljna sestavina računovodstva.

Raziskava je hipotezo potrdila, saj je 70 % študentov odgovorilo z da, 10 % z ne, in ostalih 10 % z odgovorom ne vem.

H5: Predpostavljava, da je osnovno znanje računovodstva pomembno za osebno urejenost vsakega posameznika.

Raziskava hipoteze ni potrdila, saj je 40 % študentov mnenja, da je osnovno znanje računovodstva pomembno, 50 % pa jih meni, da ne.

H6: Predpostavljava, da delo v računovodski službi temelji na natančnosti in previdnosti.

Raziskava je hipotezo potrdila, saj je 70 % študentov odgovorilo z da, 20 % pa se jih je opredelilo za odgovor ne vem.

H7: Meniva, da zaradi malomarnosti in neprevidnosti lahko pride do napak, ki lahko prikažejo nerealno stanje podjetja.

Raziskava je hipotezo potrdila, saj je vseh 90 % izrednih študentov mnenja, da zaradi malomarnosti in neprevidnosti lahko pride do napak, ki lahko prikažejo nerealno stanje podjetja.

H8: Predpostavljava, da so vse štiri naloge računovodstva enakovredno pomembne za uspešno delovanje podjetja.

Raziskava je hipotezo potrdila, saj vseh 90 % anketiranih izrednih študentov meni, da so vse štiri naloge računovodstva enakovredno pomembne za uspešno delovanje podjetja.

5 ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo sva podrobneje spoznali računovodstvo, ter njegovo pomembnost za podjetje, saj podjetje brez računovodstva ne more delovati. Delo v računovodski službi je zelo odgovorno, saj je od njega odvisna uspešnost podjetja, zato je v tej službi potrebna previdnost in natančnost.

S pomočjo anketnih vprašalnikov sva ugotovili, kakšno je znanje računovodstva izrednih študentov, ki imajo izkušnje tudi v praktičnem delu.

6 LITERATURA IN VIRI

- KOLAR, Iztok. 2003. Stroškovno računovodstvo. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- TURK, Ivan in Slavka KAVČIČ. 1998. Poslovodno računovodstvo. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- KOLETNIK, Franc. 1996. Računovodstvo za notranje uporabnike informacij. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- KOLARIČ, Branka in Anton GOREČNIK. 2002. Računovodstvo 1. Ljubljana: DZS.
- DOBEIC, Edvin in Branka KOLARIČ. 1994. Računovodstvo. Ljubljana: DZS
- TURK, Ivan in Dane MELAVEC. 1998. Računovodstvo. Kranj. Založba moderna organizacija.

7 PRILOGE – Anketni vprašalnik

ANKETA: Vloga računovodstva v podjetju

Spoštovani!

Za potrebe raziskovalne naloge z zgornjim naslovom, Vas vljudno prosiva da izpolnite spodnji vprašalnik v skladu z vašimi prepričanji in mnenji.

1. Spol

- Moški
- Ženski

2. Starost

- Od 15-20 let
- Od 20-25 let
- Od 25-30 let
- Od 35 let in več

3. Status

- Redni študent
- Izredni študent

4. Ali veste kaj je računovodstvo?

- Da (utemelji)
- Ne
- Ne vem

5. Ali menite, da je računovodstvo del informacijskega podsistema?

- Da
- Ne
- Ne vem

6. Menite, da je vloga računovodstva predvsem informacijska?

- Da
- Ne
- Ne vem

7. Menite, da je računovodstvo pomembno za podjetje?

- Da
- Ne
- Ne vem

8. Ali delimo računovodstvo na več računovodstva (finančno, stroškovno, poslovodno, ...)?

- Da
- Ne
- Ne vem

9. Ali je poslovni sistem celota med seboj povezanih sestavin?

- Da
- Ne
- Ne vem

10. Ali so glavne funkcije računovodstva: funkcija načrtovanja, nadzora, analize, ter knjigovodskih listin?

- Da
- Ne
- Ne vem

11. Ali lahko rečemo, da je računovodsko analiziranje presojanje in pojasnjevanje stanja in uspešnosti oz. neuspešnost poslovanja podjetja?

- Da
- Ne
- Ne vem

12. Ali morajo računovodski izrazi vsebovati in upoštevati pravila previdnosti, natančnosti in pomembnosti?

- Da
- Ne
- Ne vem

13. Ali je pomembno povezovanje računovodstva z vsemi funkcijami v podjetju?

- Da
- Ne
- Ne vem

14. Ali je knjigovodstvo temeljna sestavina računovodstva?

- Da
- Ne
- Ne vem

15. Ali veste kako poteka računovodski proces?

- Da (utemelji)
- Ne
- Ne vem

16. Ali lahko računovodski obračun sestavimo tudi na mesečno, trimesečno ali letno razdaljo?

- Da
- Ne
- Ne vem

17. Ali mora knjigovodska listina vsebovati potrebne oz. točno določene podatke, da jo lahko opredelimo kot knjigovodsko listino?

- Da
- Ne
- Ne vem

18. Ali morajo biti knjigovodske listine sestavljene ob nastanku poslovnega procesa?

- Da
- Ne
- Ne vem

19. Ali mora biti vsak poslovni dogodek, ki se je zgodil zapisan (dokumentiran) na knjigovodski listini?

- Da
- Ne
- Ne vem

20. Ali lahko računovodske informacije uporabljajo notranji in zunanji uporabniki?

- Da
- Ne
- Ne vem

21. Menite, da je osnovno znanje računovodstva pomembno za osebno urejenost vsakega posameznika?

- Da
- Ne
- Ne vem

Hvala za zaupanje in sodelovanje. Upava da so vaši odgovori resnični, kajti s tem ste nama pomagali priti do natančnejših podatkov, ki zadevajo naše raziskovalno področje.

Raziskovalki: Vesna Brkič in Elizabeta Bernat

POSLOVNO-KOMERCIALNA ŠOLA CELJE